

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 2003/00075-3 MG

2. mars 2004

HØRING – DISPENSASJON FRA UTBYTTEFORBUD

Eierskapstilsynet viser til brev av 1. desember 2003 fra Kultur- og kirkedepartementet vedrørende høring om endring av forskrift om produksjonstilskudd til dagsaviser. Eierskapstilsynet har enkelte kommentarer til forslaget, og deler disse kommentarene inn i en generell del og en spesifikk del.

Generelle kommentarer

Som Stortingsmelding 57 peker på ”... er det ikke tvil om at dagens tilskuddsordning treffer svært presist de avisene som har økonomisk behov for tilskudd”. I likhet med departementet er Eierskapstilsynet av den oppfatning at de avisene som mottar pressestøtte, jevnt over er preget av så dårlig økonomi at de som finansielle investeringsobjekter er mindre attraktive. Dette forholdet gjør det vanskelig å anslå på forhånd hvilke aktører som vil ha interesse av å skyte inn kapital i disse avisene. Høringsnotatet går heller ikke nærmere inn på denne problemstillingen. Blant sannsynlige investorer vil tilsynet regne rent lokale eiere og større aviser innen samme distrikt, men også større mediekonserner. Andre uavhengige medieaktører kan heller ikke utelukkes.

Investeringer fra aktører som allerede selv er etablert i mediemarkedet, vil kunne øke markedskonsentrasjonen i avisens nedslagsfelt. Ordningen med dispensasjon kan derfor ha konsekvenser for et mangfoldig eierskap og for mediestrukturen. Eierskapstilsynet vil spesielt legge til at selv om aviser som mottar pressestøtte ikke er interessante isolert sett, kan de ha verdi for de større medieeierne dersom de blir integrert i ulike former for samarbeid som annonsesamkjøringer, trykkeri etc.

Verken høringsnotatet eller Dagspresseutvalget ser ut til å referere til konkrete omstendigheter og forhold hvor utbytteforbudet har vært et reelt problem for en avis som mottar produksjonsstøtte. Det blir da vanskelig å ta stilling til om dispensasjon fra utbytteforbud er et egnet virkemiddel for å tilføre aviser som mottar pressestøtte midler til investeringer, uten at avisenes øvrige rammevilkår endres. Eventuelle endrede eierskapsforhold må regnes som en vesentlig endring av rammevilkårene.

Som departementet peker på må avisene som mottar produksjonstilskudd være organisert som aksjeselskaper, og de er dermed underlagt aksjelovens krav om ansvarlig kapitalsituasjon. Hvilket eksakt nivå dette egenkapitalnivå ligger på vil alltid ha elementer av vurdering i seg.

Tilsynet vil peke på at styrets vurdering av egenkapitalens forsvarlige nivå vil kunne påvirkes av et ønske om å tiltrekke seg ny kapital dersom styret opplever dette som nødvendig.

Spesifikke kommentarer

Krav til utbytteutdeling

Det vil etter Eierskapstilsynets syn være problematisk å skille mellom to kapitaltyper. Det kan oppleves urimelig for de opprinnelige aksjeeierne at kun den parten som skyter inn ny kapital får utbytte. Todeling av aksjeformer vil derfor kunne skape uro blant avisens etablerte eiere.

Beløpsgrense

Tilsynet støtter departementet i at det neppe er hensiktsmessig å sette en beløpsgrense for utbyttet. Allikevel vil tilsynet peke på noen mulige konsekvenser av manglende beløpsgrense kombinert med at utbytte forbeholdes nye kapitalinnskytere. De færreste pressestøtteaviser vil kunne velge blant flere investorer. Den aktøren som skyter inn ny kapital, vil dermed stille sterkt i en forhandlingssituasjon, og kunne forlange høyt utbytte til gjengjeld. Hvis utbytte kun utbetales til den nye investoren, kan det også gi grunnlag for krav om høyere avkastning enn det som ellers er normalt, siden dette totalt koster avisen mindre enn i en situasjon hvor avisen må betale utbytte til alle som har investert i avisen. Ulike former for beløpsgrenser kan balansere forhandlingsmakten mellom partene. Departementet bør også vurdere denne problemstillingen i sammenheng med at de som skyter inn ny kapital kan være etablerte medieaktører, med en overordnet næringsstrategisk motivasjon for oppkjøpet.

Tidsgrense for dispensasjon

Tilsynet støtter departementet at tidsavgrensningen for dispensasjonen må fastsettes i de konkrete tilfellene, men savner allikevel en indikasjon på tidsrommet dispensasjon skal gis for. Unntak fra utbytteforbudet skal etter tilsynets mening innvilges i spesielle tilfeller, og for et ikke lengre tidsrom enn det som er nødvendig. Derfor bør dispensasjon i utgangspunktet gis for en fast og forholdsvis kortvarig periode, som eventuelt etter fornyet søknad kan forlenges. Denne framgangsmåten vil markere at dispensasjon gis kun midlertidig og unntaksvis. Hensynet til pressestøttens generelle legitimitet må veie tungt i spørsmålet om tidsgrensene for dispensasjon. Tilsynet vil på den bakgrunnen tilråde forsiktighet med å innvilge dispensasjon.

Konklusjon

Eierskapstilsynet erkjenner den vanskelige økonomiske situasjonen mange aviser som mottar pressestøtte befinner seg i. Tilsynet er allikevel i tvil om dispensasjon fra utbytteforbud er et velegnet virkemiddel. I totalvurderingen må også hensynet til pressestøttens legitimitet, uklarhetene rundt de reelle behov for ordningen, og de eventuelle konsekvensene ordningen har for økt markedskonsentrasjon regnes med.

Ut fra en samlet vurdering kan tilsynet slutte seg til forslaget gitt en restriktiv praksis ved innvilgelse av dispensasjon. Eierskapstilsynet er også enig med departementet i at ordningen bør underlegges mest mulig klare og objektive regler som sikrer forutsigbarhet og stabilitet. Tilsynet vil videre anbefale en *evaluering* av ordningen etter tre års tid for å vurdere erfaringene med ordningen. Momenter som bør legges vekt på i en slik evaluering:

- Omfanget av ordningen
- Konsekvenser for et mangfoldig eierskap
- Konsekvenser for egenkapitalnivået
- Øvrige virkninger

En slik evaluering vil vurdere om ordningen fungerer etter hensikten og om den eventuelt bør opphøre eller endres.

Med hilsen

Gudbrand Guthus
fungerende direktør

Mattias Gripsrud
rådgiver